Parallelsessie Beraad en Advies 23 maart 2023
Wijziging WMO verordening
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	mevrouw P. de Groot
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-VVD-D66-ChristenUnie/SGP-SP
Portefeuillehouder:	mevrouw E. Dansen
Ambtelijk:	de heren A. Strik en K. Hoefnagels
Gast/inspreker:	mevrouw E. den Heijer, Gehandicaptenplatform
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Wijziging WMO verordening

In deze B&A sessie bespreken we een voorstel van het college om de Wmo verordening van de gemeente Gorinchem te wijzigen. Belangrijkste wijziging is het voorstel tot invoering van een inkomenstoets voor Huishoudelijke Ondersteuning. Aanleiding voor het voorstel is stijging van het gebruik en de kosten van Huishoudelijke Ondersteuning als gevolg van het invoeren van het abonnementstarief. De toegenomen vraag levert ook een verhoogd risico op voor het ontstaan van wachtlijsten, mede onder invloed van krapte op de arbeidsmarkt bij aanbieders van Huishoudelijke Ondersteuning.
Het college maakt daarnaast van de gelegenheid gebruik een reparatievoorstel te doen voor de aanvullende criteria voor woonvoorzieningen en sportvoorzieningen. Verder zijn enkele tekstuele aanpassingen aangebracht.

De voorzitter vraagt de aanwezigen in een eerste ronde kort aan te geven welk bespreekpunt zij willen behandelen. In een tweede ronde kan de discussie aangegaan worden.

Wethouder Dansen verwijst naar de stukken waarin de beantwoording van de vragen van D66 is opgenomen.

Mevrouw Den Heijer spreekt in namens het Gehandicaptenplatform. Zij is erg blij met het voorstel en heeft ook positief geadviseerd. De doelgroep maakt zich grote zorgen over de tekorten in de zorg. Men is blij met de beleidsregels. De achterban moet veel inleveren op de leefbaarheid en op de zelfstandigheid bij het moeten blijven wonen in de woning. Daardoor ontstaan ongezonde en onveilige situaties. Het is nodig dat het abonnementstarief snel wordt aangepast.

De heer Van der Meijden zegt dat hij graag wil spreken over de rechtszekerheid.

De heer Krol noemt de inkomenstoets.

Mevrouw Van ’t Westende sluit zich aan bij de heer Van der Meijden en noemt het feit dat er geen wachtlijst is.

De heer Van der Geest noemt de juridische houdbaarheid van de inkomenstoets.

Mevrouw Pellikaan sluit zich aan bij de vorige sprekers en voegt toe dat het voorstel verder gaand is dan de landelijke ontwikkeling.

De heer Van Houwelingen noemt de juridische houdbaarheid van de inkomenstoets.

De voorzitter stelt voor eerst te spreken over de juridische houdbaarheid en rechtszekerheid.

De heer Van der Meijden zegt dat D66 voorstander is van het plan van het kabinet inzake de inkomensafhankelijke bijdrage binnen de WMO. Het raadsvoorstel kent echter een onoverbrugbaar bezwaar vanwege het feit dat inkomenspolitiek bedreven wordt. Het is schokkend dat het college de rechten van de inwoners met voeten treedt. De gemeente mag dit pad niet bewandelen want het is in strijd met de rechtszekerheid. D66 zal het raadsvoorstel dan ook niet steunen.

De heer Van der Geest merkt op dat het voorstel wel enkele positieve aspecten in zich heeft met betrekking tot de woon- en sportcriteria. Het abonnementsmodel had eigenlijk nooit ingevoerd moeten worden. Hij is blij dat de wachtlijsten inmiddels zijn opgelost. Wat voor het CDA zwaar weegt is dat er een voorstel wordt gedaan dat in strijd is met de landelijke wet- en regelgeving. Elk bezwaar en beroep moet worden toegekend. Er wordt rechtsongelijkheid gecreëerd in de stad en dat is niet wenselijk. Dit voorstel wordt dan ook niet gesteund.

Mevrouw Pellikaan zegt dat de problematiek van de WMO tot schrijnende situaties leidt. Zij noemt het spanningsveld in het voorstel. Het is niet het goede spoor omdat het strijdig is met landelijke wet- en regelgeving. Het schept rechtsongelijkheid. Een inwoner wordt onthouden waar hij recht op heeft. Iemand die bezwaar maakt is in het voordeel. De gemeente moet een betrouwbare partner zijn voor de inwoners.

Mevrouw Van ’t Westende sluit zich aan bij de vorige sprekers. Zij vindt de rechtsongelijkheid ook een belangrijk punt. Mensen die bezwaar aantekenen zijn in het voordeel.

De heer Krol noemt de problematiek van de wachtlijsten. Het voorstel anticipeert op wetgeving maar het is wel strenger dan de wetgeving die landelijk wordt voorbereid. Positief vindt hij dat het in lijn is met de ontwikkeling binnen de zorg en het integrale zorgakkoord dat gericht is op het drukken van kosten. Hij ziet ook de risico’s. Er wordt een grens getrokken boven modaal en dat vindt hij wel redelijk. Het draagt niet bij aan de armoedeval problematiek. Met het voorstel wordt wel een goed pleidooi richting de samenleving gehouden. Spreker neigt naar een positieve reactie.

De heer Van Houwelingen zegt een dubbel gevoel te hebben bij het voorstel. De lasten eerlijker verdelen is een goede zaak maar het staat wel op gespannen voet met de geldende wet- en regelgeving. De gemeente mag geen inkomenspolitiek voeren. Er zijn wel voorbeelden in Nederland waar dit is ingevoerd waar het geen problemen oplevert. Hij vindt het een lastige afweging.

De heer Krol vraagt aandacht voor de juridische kant en of die in de WMO zelf zit of dat de heer Van Houwelingen uitgaat van een breder principe. Het minimabeleid is in feite ook inkomenspolitiek.

De heer Van Houwelingen verwijst naar de presentatie die vorige week is gegeven. Wellicht kan het nader juridisch onderbouwd worden. Hij zit er neutraal in maar vindt het spannend.

De heer Van der Meijden vraagt de wethouder om hierop te reageren. Inkomenspolitiek is voorbehouden aan het Rijk.

Wethouder Dansen had gehoopt dat het meer een discussie binnen de raad zou worden. Zij krijgt het gevoel dat iedereen het een beetje eng vindt. Zij noemt de schaarste en bescherming van de zwaksten in de samenleving. Voorgesteld wordt om een beetje buiten de lijntjes te kleuren. Als mensen naar de rechter gaan is de wetgeving duidelijk. De mogelijkheid bestaat ook om mensen te vragen of zij gezien hun inkomen nagedacht hebben over het zelf zoeken en betalen van ondersteuning.

De heer Van der Meijden begrijpt de worsteling van de wethouder maar de wetgeving is duidelijk. Hij vraagt haar te reflecteren op haar voorstel. Wat zij zojuist zei, op vrijwillige basis vragen wat er mogelijk is, is niet wat in het voorstel staat. Daarin gaat het om het beperken van de toegang voor inwoners met een hoger inkomen.

Wethouder Dansen zegt het hiermee niet eens te zijn. Zij licht toe dat het college het inkomen wil toetsen en aan mensen vragen of zij het zelf niet kunnen regelen. Het is meer een richting die het college wil inzetten. Er wordt wel een beetje buiten de lijntjes gekleurd.

Mevrouw Pellikaan vraagt waarom het dan niet opgenomen wordt in uitvoeringsrichtlijnen. Het gaat nu om een harde beleidsregel waardoor mensen uitgesloten worden. Het is goed om de ruimte te nemen vooruit te lopen op landelijke wetgeving maar dit voorstel is verder strekkend. Het sluit mensen uit. Het is roekeloos omgaan met het vertrouwen van de inwoners.

De heer Krol vraagt hoe mevrouw Pellikaan de uitspraak van de staatssecretaris duidt dat hij geen gebruik zal maken van het vernietigingsinstrument.

Mevrouw Pellikaan zegt dat het haar erom gaat dat beleid wordt voorgesteld dat in strijd is met de landelijke wetgeving. Het maakt haar dan niet uit wat een staatssecretaris zegt of hoeveel beroepsprocedures er in andere gemeenten gestart zijn. Het gaat om hoe dit te vertellen aan de inwoners.

Wethouder Dansen vervolgt haar reactie. Een aantal gemeenten is deze richting al ingegaan, zoals Altena en Leusden. Ambtelijk en bestuurlijk is overlegd met andere gemeenten. In geen van die plaatsen is er weerstand onder de bewoners. Dit is een voorstel van het college dat denkt een stap te kunnen maken richting de nieuwe wetgeving en richting het gedachteproces van mensen die gebruik maken van deze voorziening. Zij hoort in de reacties van de raad grote woorden. Zij hoort graag andere suggesties. Wat gaan we dan wel doen?

De voorzitter vraagt of iemand nagedacht heeft over suggesties.

De heer Van der Geest zegt dat het wetsvoorstel nog niet aangenomen is door het parlement. In de vorige vergadering is gesproken over op vrijwillige basis het gesprek aangaan met mensen. Het voorstel zou aangehouden kunnen worden en eerst zou het gesprek op vrijwillige basis aangegaan kunnen worden. Hij noemt rechtsongelijkheid en rechtsonzekerheid; hij vindt het voorstel juridisch onjuist.

De voorzitter vraagt hoe de andere fracties hier tegenaan kijken.

De heer Krol had het idee dat dit vrijwillige spoor al een paar maanden bewandeld zou worden. Hij had dan willen weten wat dit had opgeleverd. Hij merkt op dat er ook andere onderdelen in het voorstel zitten. Misschien kan iemand het voortouw nemen voor een amendement.

Mevrouw Pellikaan kan zich vinden in de suggestie van de heer Van der Geest. Het kan opgenomen worden in een uitvoeringsrichtlijn. Iedereen ziet wel de beweging die gemaakt moet worden maar de manier waarop dit voorgesteld wordt is juridisch gezien een stap te ver.

Mevrouw Van ’t Westende sluit zich ook aan bij de suggestie van de heer Van der Geest vanuit het perspectief dat de wachtlijsturgentie er niet is.

Wethouder Dansen verwijst naar de beantwoording van de vragen van de heer Van der Meijden. Zij noemt ook het stoplichtenmodel en merkt op dat de helft van de aanbieders kan leveren en de helft niet. Er kunnen snel weer rode vakjes bij komen. Als het college medewerkers het vrijwillige gesprek laat aangaan zonder dat er beleid achter zit dan is dat geen goede zaak. Het is dan ook niet mogelijk om inkomens te toetsen. De inkomenstoets is hard nodig.

De heer Van der Meijden stelt vast dat de wethouder de suggestie van de heer Van der Geest van zich af werpt.

Wethouder Dansen zegt dat zij het een mooie suggestie vindt als zij zou weten wat voor inkomen de mensen hebben die de WMO aanvragen.

De heer Van der Meijden vraagt hoe de wethouder aankijkt tegen het feit dat het voorstel de rechtszekerheid van de inwoners aantast. Hoe ziet het college het dat er rechtsongelijkheid gecreëerd wordt. Als het voorstel aangenomen wordt, worden er nog beleidsregels geformuleerd. Die zouden met de raad gedeeld worden met het oog op rechtsgelijkheid. Hij vraagt die toezegging te doen als het voorstel aangenomen zou worden.

Wethouder Dansen zegt dat de beleidsregels bij de stukken gevoegd zijn.

Mevrouw Den Heijer zegt de discussie te begrijpen, maar is wel teleurgesteld dat men niet even buiten de lijntjes wil kleuren. In andere gemeenten gebeurt dat ook. Intussen hebben de mensen wel minder zorg gekregen en dat is soms schrijnend. De vrijwilligers doen hun best maar kunnen niet alles. Mensen met een beperking zijn wel verarmd in de tussentijd. Zij is teleurgesteld over de bespreking.

De heer Krol begrijpt dat de zorg van mevrouw Den Heijer is dat als het voorstel niet aangenomen wordt mensen die het het hardst nodig hebben gekort worden op de zorg. Hij sluit zich daar bij aan.

Mevrouw Den Heijer bevestigt dit.

De heer Van der Geest begrijpt dat de wethouder de inkomenstoets nodig heeft om het gesprek inzake vrijwilligheid aan te gaan. Hij vraagt zich af hoe een en ander meer gericht aangepakt kan worden. Hij zou ook graag tegemoet willen komen aan de zorg die mevrouw Den Heijer heeft geuit. Wellicht kan het meer afdwingende karakter in het voorstel afgezwakt worden en kan bekeken worden hoe de informatie beschikbaar kan komen om het gesprek over vrijwilligheid te voeren.

Mevrouw Den Heijer merkt op dat mensen met een beperking op veel gebieden extra moeten betalen. Er is erg veel leed in de doelgroep.

Wethouder Dansen reageert op de inbreng van de heer Van der Geest. Als mensen een inkomen blijken te hebben waardoor ze in redelijkheid zelf actie kunnen ondernemen dan kan het dat mensen het wel zelf willen proberen, maar het kan ook dat mensen zeggen dat ze er nu eenmaal recht op hebben. De wethouder gaat niet op rechtszaken zitten wachten. Dat betekent dat de rechtsongelijkheid niet aan de orde is. De gemeente is niet in de positie

om te zeggen dat die mensen de zorg niet krijgen. De wethouder zou het wel fijn vinden als de raad nadenkt over de rechtsongelijkheid voor mensen met een laag inkomen die het zelf niet kunnen regelen.

De heer Van der Meijden zegt dat dit geen rechtsongelijkheid is. Hij vraagt hoe het er dan concreet uitziet als mensen hun recht opeisen. Moet iemand dan in bezwaar gaan? Wat gaat de gemeente dan doen?

Wethouder Dansen antwoordt dat zij niet de mogelijkheid heeft om tegen die mensen te zeggen dat ze het niet krijgen, want dan gaan mensen naar de rechter.

Mevrouw Pellikaan vraagt of zij goed begrijpt dat de beleidsregel wordt dat de inkomenstoets wordt gebruikt om in gesprek te gaan maar niet als afwijzingscriterium.

Wethouder Dansen zegt dat het wel zo gebruikt wordt om de medewerkers een basis te geven waarop zij kunnen leunen. Zij meent dat het een oplossing kan zijn voor een behoorlijk probleem want de helft van de aanbieders kan niet leveren.

De heer Van der Geest vindt de passie van de wethouder bewonderenswaardig in dit dossier. Hij begrijpt dat een inwoner die er niet mee akkoord gaat zijn recht op zorg toch krijgt. Het is wel lastig voor te stellen hoe die gesprekken gevoerd moeten worden. Misschien kan er van de inkomenstoets iets anders gemaakt worden.

Wethouder Dansen zegt dat zij een aantal dingen graag zou uitproberen maar daar is dit voorstel ook voor nodig. Zij weet dat in andere gemeenten waar dit toegepast wordt vrij weinig problemen ontstaan. Er worden weinig bezwaren ingediend. Het risico is beperkt.

De heer Van der Geest zegt dat de raadsleden graag een oplossing willen vinden maar de wethouder herhaalt alleen haar eigen argumenten. Dat is jammer. Hij verwijst naar de opmerking van de heer Krol die op basis van de raadsinformatiebrief veronderstelde dat die gesprekken al gevoerd zouden zijn. Hij wil zoeken naar een oplossing die tegemoet komt aan de argumenten van de verschillende fracties en die er ook toe leidt dat de mensen die het hard nodig hebben de zorg kunnen krijgen.

Wethouder Dansen zegt dat het erg moeilijk is om het op een andere manier in te steken. Zij stelt het op prijs als er meegedacht wordt.

De heer Krol vermoedt dat als dit ingevoerd wordt mensen zich er niet altijd van bewust zijn dat zij ergens recht op hebben. Niet iedereen is even mondig en dan kunnen mensen die het nodig hebben de boot missen. Het zou mooi zijn als de inkomenspositie erbij betrokken kan worden zonder dat het een harde norm is.

De heer Van der Meijden dacht dat men dichter bij elkaar kwam. De bezwaren van de heren Van der Geest en Krol zouden misschien weggenomen kunnen worden als de gemeente geen beschikkingen zou afwijzen. Kan de wethouder niet opnemen dat een beroep gedaan wordt op de eigen verantwoordelijkheid maar dat er geen beschikkingen afgewezen worden op basis van het inkomen.

Wethouder Dansen zegt dat goed is nagegaan wat er wel en niet mogelijk is. Dit is een lastige vraag. De medewerkers moeten wel een basis hebben om het gesprek te voeren. Zij wil hier nog wel over nadenken.

De heer Van der Meijden stelt voor hier nog eens over in gesprek te gaan voordat het tot besluitvorming komt.

De heer Van Gammeren sluit zich hierbij aan.

De heer Van Houwelingen begrijpt het voorstel van de heer Van der Meijden maar begrijpt ook de urgentie om de beleidsregel door te voeren. Misschien is het doel wel belangrijker dan het middel.

De voorzitter merkt op dat het een goede zaak is als de raadsleden onderling nadenken over een amendement. Het wordt in ieder geval een bespreekstuk.

De heer Van der Meijden stelt voor het niet te agenderen voor de raadsvergadering van 20 april.

Wethouder Dansen stelt voor als tussenoplossing om nog een B&A te plannen voor 20 april en vraagt iedereen dan na te denken over een aanpassing waar iedereen mee kan leven maar dat wel het doel bereikt wordt dat de zwakke mensen hun zorg krijgen. Het zit niet zozeer in de verordening maar in de werkwijze.

De voorzitter concludeert dat de griffie zal nagaan of er een extra B&A ingepland kan worden en dat de wethouder iedereen vraagt om mee te denken.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.